

LUKI

OIVA- hanke
Ammattiopisto Tavastia

Lukituki osana OIVA- hanketta

- Tavoitteena on uudistaa oppimisen tukea niin, että jokainen opiskelija saa oikea-aikaista, vaikuttavaa, riittävää ja laadukasta tukea opintoihinsa.
- Tavoitteena kehittää **tukimalleja** opiskelijoiden lukihaasteisiin
- Opiskelijoiden opiskeluvalmiuksia ja lukitaitoja vahvistetaan
- Mitä konkreettisia tuloksia on syntynyt ja mikä on jatkosuunnitelma?

---

1. LUKITAITOJEN ARVIOINTI

DIGILUKISEULAT (NMI) RYHMILLE 2024-2025

- MARRASKUU THA (2 RYHMÄÄ)
- TAMMIKUU RACE (1 RYHMÄ)
- MAALISKUU MERKO (1 RYHMÄ)
- ELOKUU-SYYSKUU TUVA (1 RYHMÄ)+THA(3 RYHMÄÄ)
- MARRASKUU THA (1 RYHMÄ)
- LISÄKSI ON OLLUT ERIKSEEN OPISKELIJOITA DIGILUKISEULASSA JA PALAUTE ANNETTU

2. PALAUTE

- Lukitreeneit ryhmille ja halukkaille opiskelijoille yksilöllinen palaute ja ohjaus
- Lukitreeneissä tutustuttiin ensin omaan oppimistyyliin (-eihin) j
- esiteltiin erilaisia keinoja edistää omaa oppimistaan lukiasiat huomioiden (pomodoro-tekniikkaa ym)
- esiteltiin digitaalisia apuja (selkokieli, ääni ym)
- harjoiteltiin oman alan tekstien kautta lukutekniikkaa

3. TUEN SUUNNITTELU

- Yhteinen keskustelu tuloksista opiskelijan kanssa
  - Tärkeää kuulla opiskelijan oma näkemys lukipulmaan liittyen
  - Tiedottaa tuloksista ja suunnitella tuki yhteistyössä opiskelijan ammattialan ja Ytto-osaston vastuu erityisopettajien ja ammatillisen vastuuopettajan kanssa
  - Tuen suunnittelu konkreettista ja kohdennettua
-

---

4. TUEN TOTEUTUS

Miten oppimista voidaan oppijan kohdalla parhaiten edistää?

- Oppijalähtöinen toteutus, yksilöllisyys
- Keskiössä opetus ja siihen liittyvä tuki
- Oppimisympäristön huomioiminen tuen suunnittelussa ja toteutuksessa
- Keinot, menetelmät ja välineet, intensiteetti, kesto
- Toimijat ja yhteistyö

---

5. TUEN SEURANTA

Tuen seurantaan liittyvä päätöksen teko
Auttaako annettu tuki?

- . Jos ei riittävästi, niin tukea muokataan
- . Jos kyllä, niin tukea jatketaan
- . Jos tavoite saavutettu, tuki lopetetaan

---

6. MITÄ KONKREETTISIA TULOKSIA ON SYNTYNYT JA MIKÄ ON JATKOSUUNNITELMA?

Hyvä tulos:

- digilukiseulan jälkeen tapaaminen opiskelijan kanssa, jolla digilukiseulan tulos antaa viitteen lukipulmista
- edistää opiskelijan itsetuntemusta ja parhaimmillaan vahvistaa opiskelijan motivaatiota opintoihin
- palautekeskustelussa keskitytään opiskelijan vahvuuksiin ja annetaan keinoja opiskella paremmin lukiasioissa
- sovitaan seurannasta

Ei niin hyvä tulos:

- hankkeen tiimoilta kokeiltiin lukitreeniä niin, että laitoimme ryhmän lukujärjestykseen treenitunnin, yhteenvetona todettiin, että ei hyvä ratkaisu
- haasteita saattaa olla myös saada opiskelijoita valitsemaan lukitreeniä valinnaisena opintona?

---

7. Jatkosuunnitelmia – ohjeita opettajille

Opettajat (huomioitavaa)

Minkälaisia tuen tarpeita olette havainneet opiskelijoissanne?

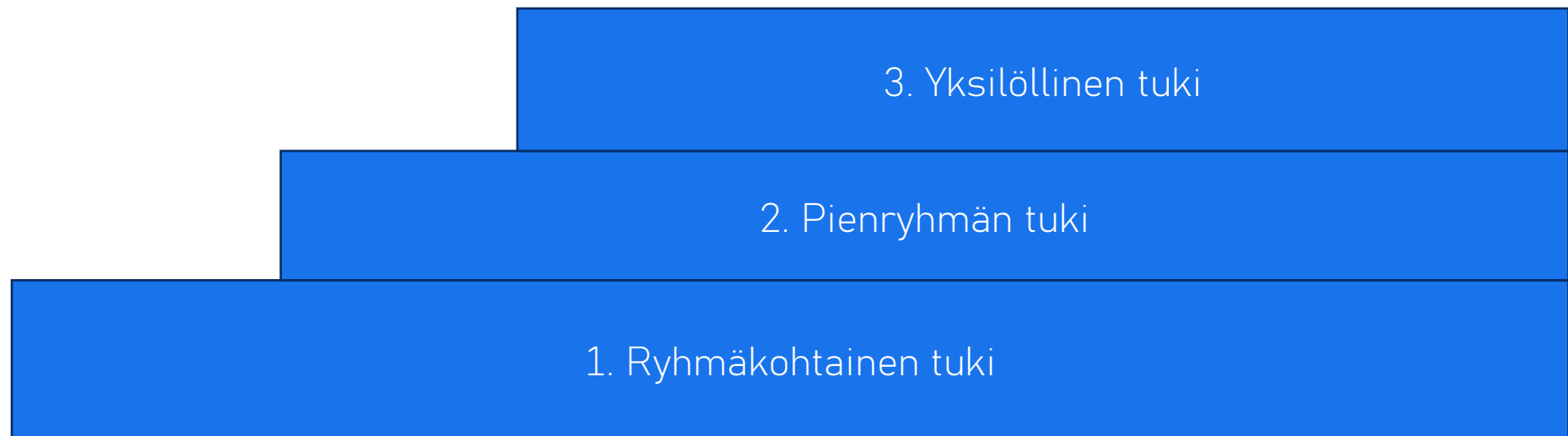
Minkälaisia tukitoimia on käytössä?

Onko tukitoimista ollut hyötyä? Mitä haasteita olette kohdanneet?

Miten tuen toteutuksen seuranta on järjestetty tällä hetkellä ja uuden oppimisen tuen myötä?

---

8. Oppimisen tuki lukemisen – ja kirjoittamisen osalta

---

9. RYHMÄKOHTAINEN TUKI

TARKKAAVUUDEN TUKEMINEN, ohjaa opiskelijaa esim seuraavasti

1. Poista häiriötekijöitä

Rajaa taustamelua, hyödynnä esim.kuulokkeita

Vie puhelin kauemmas tai asenna selailun estävä sovellus (?)

Kirjoita keskittymistä häiritsevät ajatukset ylös.

2. Tauota (esim pomodorotekniikka)

Jaksota työskentelyä ja pidä taukoja

Virkisty tauolla: nouse ylös ja jaloittele tai keitä kahvit tms

3. Tee suunnitelma

Tee tehtävälista ja palaa siihen, kun ajatus lähtee harhailemaan

Suunnittele päivä- ja viikkoaikataulu

Mieti etukäteen, milloin lopetat työskentelyn ja varaa aikaa levolle

4. Löydä toimivat tavat

Pohdi, mikä auttaa tai häiritsee keskittymistäsi

Valitse keskittymistä helpottava ympäristö

Työskentele, kun olet virkeimmilläsi

Musiikki tai pieni liike voi auttaa keskittymään

5. Motivoi ja kannusta

Muistuta itseäsi, mitä varten työskentelet

Kuvittele, miltä tuntuu, kun työ on valmis

Aina ei onnistu! Kun keskittyminen herpaantuu, suhtaudu siihen tyynesti

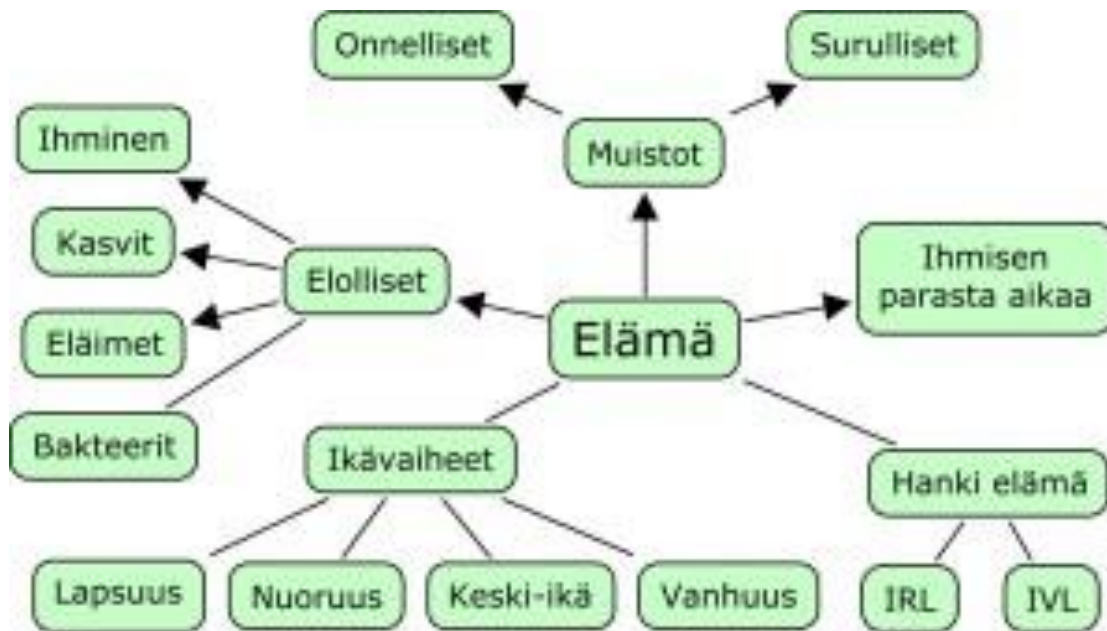
<https://www.kuntoutussaatio.fi/yritykset-ja-ammattilaiset/oppimisen-tuki>

<https://oppimisvaikeus.fi/>

Mitä lukemisen jälkeen?

– On monia eri tapoja työstää luettua ja painaa opittua muistiin

- Mind map eli miellekartta
- Miellekartan voi tehdä paperille tai vaikka tabletille. Miellekartassa voi olla päähaaroina tekstin olennaiset kohdat lyhyinä lauseina, sanoina tai kuvina. Päähaaroista lähtee sivuhaaroja, jotka antavat esimerkkejä ja syventävät asiaa. Miellekartassa voi käyttää myös värejä. Sen ei tarvitse olla taideteos-riittää, että itse ymmärtää ja muistaa tärkeimmät asiat.
- Sarjakuva opittavasta asiasta
- Opeteltavasta asiasta voi piirtää sarjakuvan.
- Kysymyksiä luetusta
- Tee itsellesi kysymyksiä tekstistä. Jos opiskelet mielellään seurassa, tehkää kysymyksiä kaverin kanssa toisillenne.

Luki

Hyödyllisiä tukitoimia

- **Opiskelustrategioiden opetus**
- - aineenopetusvetoisesti
- - erityisopettaja apuna
- - pidetään yllä opiskelijan motivaatiota
- - huomioidaan luki, tarkkaavuus, hitaat, pelko ja toiminnan ohjauksen pulmat
- - etukäteismuistiinpanot, lisäaika, tukikurssit (ytohelppi, ytofixi ym.)
- - suulliset kokeet
- - monipuolinen arviointi (osaamisen näyttö)
- **Opiskelijatuntemus jatkumo**

---

9. Yksilökohtainen lukituki – ohjeita opettajille

Tavoitteena huomioida opiskelija tuen tarpeet lukemisen- ja sujuvuus

- kirjainten nimeäminen hidasta
- kokoavan lukutaidon oppiminen hidasta
- myöhemmin: lukeminen säilyy hitaana ja tai virheellisenä
- voi liittyä ongelmiin oikeinkirjoituksessa
- voi vaikeuttaa luetun ymmärtämistä, vieraan kielen tai toisen kielen oppimista

---

Jos oppimisvaikeuksia on todettu

Oppimisvaikeuksien huomioiminen kaikessa opetuksessa, esim.

- luettava materiaali etukäteen tai helpommin luettavassa muodossa
- lisäaika tehtäviin
- ohjeiden pilkkominen
- osaamisen näyttäminen vaihtoehtoisin tavoin

Erityisjärjestelyt koetilanteissa, näytöissä, kielitutkinnoissa, työelämässä

Apua ja tukea lukemisen vaikeuksiin

- peruslukutaidon harjaannuttaminen
  - lukemisen tarkkuuden ja sujuvuuden harjoittelu
  - erityisopetus, lukituki
- tekstin ymmärtämisen ja tuottamisen strategioiden opettelu, itselle sopivat työskentelytavat
- apuvälineet: lukuviivain, äänitteet, äänikirjat, kuuntelusovellukset

---

Opiskelijan on vaikea ymmärtää tai muistaa pitkää tehtävänantoa.

-> Pilkotaan tehtävä. Annetaan ohjeet vaiheittain työskentelyn kuluessa. Tehtävän vaiheet esitetään kuvina tai muistiinpanoina.

Opiskelijan lukeminen on hidasta ja hankalaa.

-> Eri oppimistilanteissa annetaan aikaa lukemiselle, tehdään osa tehtävistä suullisesti tai vähennetään tehtäviä.

Opiskelija ei saa aloitettua tehtävää tai ei jaksaa keskittyä sen loppuun saattamiseen.

-> Henkilökohtainen ohjaus työskentelyn kuluessa.
Rytmitetään ja tauotetaan työskentelyä, tehdään yksi tehtävä/osa kerrallaan. Tehtävätyypit vaihtelevat.

---

10. Mitä lukitestauksen jälkeen?

A. Lukitestauksen jälkeen tavataan opiskelijat, jotka ovat arvioineet tarvitsevansa tukea lukivaikeuteen

B. Tärkeää tuen seuranta, miten toteutuu?

- yhteistyö ammatillisten opettajien ja erityisopettajien välillä sekä muu opiskelijan opinnoissa mukana oleva henkilöstön välillä

- tiedottaminen ja yhteistyö huoltajien kanssa (ala-ikäiset)

C. Lue- ja opi paremmin opintojakso 2 osp (Diat 21-22)

D. Äikän 1-kurssi (ja miksei muutkin). Kehittämisidea

1-kurssille kertauksena, kuinka lukea tietotekstiä

1-kurssille myös sähköisen tekstin lukemiseen ohjausta

-joka kurssiin myös novelli ja tietoteksti?

Lukivoimaa – tukea lukemisen ja kirjoittamisen vahvistamiseen 2 osp

- Digilukitesteihin ohjataan opiskelijat konsultoivien erityisopettajien kautta – tarjottimelta valitaan testiaika
- Opiskelijaa informoidaan ennen seulaa, että hänet ohjataan Lukivoimaa-kurssille, jossa hän saa vinkkejä ja apua, harjoittelua lukemiseen ja kirjoittamiseen
- Digilukiseulan tulokset laitetaan wilman opintopuuhun ja HOKS-liitteeksi, mutta tukea ja ohjausta saa ko.kurssilta
- Tulosten perusteella opiskelijat, joiden seulan tulos on alle viitearvon, ohjataan Lukivoimaa-kurssille, josta saa 2osp YTO-valinnaisopintoja
  - **Opinnon toteutus torstai-iltapäiviin (opetukseton aika) klo 13.15–14.30**
  - Tuntien teemat:
    - 1) Minä oppijana ja tehtävä vahvuuksista – yksilöllinen lukipalaute
    - 2) Lukemisen strategiat ja ammatillinen teksti – ryhmätunti
    - 3) Miellekartta tekstistä ja referaatti – ryhmätunti
    - 4) Lukemisen apuvälineet ja digitaaliset apuvälineet – ryhmätunti
- Lukivoimaa-opinto on **oppimisen tukitoimi, jonka tavoitteena on vahvistaa opiskeluvalmiuksia**

Lähteet

- **Erialaisten oppijoiden liitto**
- <https://www.eoliitto.fi/>
- **POMODORO-tekniikka**
- <https://www.koulutus.fi/artikkelit/pomodoro-tekniikka-on-toimiva-ajanhallintamenetelma-17172>
- **Tiedostojen kuuntelu tietokoneella ohjeet**
- <https://oppimisvaikeus.fi/tukea/apuvalineet/pdf-tiedostojen-kuuntelu-tietokoneella/>
- **Lukemiseen apuja**
- <https://www.lukulux.fi/tama-lukemisesta-tiedetaan/lukehaluttomuuden-syyt/lukemisen-vaikeus/kun-luettu-ei-painu-mieleen/>
- **Äänikirjat**
- [Celianet.fi](http://celianet.fi)